

АДМІНІСТРАТИВНИЙ НАГЛЯД ПОЛІЦІЇ ЗА ОСОБАМИ, ЗВІЛЬНЕНИМИ З МІСЦЬ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ

ADMINISTRATIVE POLICE SUPERVISION OVER PERSONS RELEASED FROM PLACES OF DEPRIVATION OF LIBERTY

Ярмакі Х.П., д.ю.н., професор
професор кафедри адміністративно-правових дисциплін,
Одеський державний університет внутрішніх справ
orcid.org/0000-0001-7718-3093

Жильцов О.Л., к.ю.н., доцент
доцент кафедри адміністративно-правових дисциплін,
Одеський державний університет внутрішніх справ
orcid.org/0009-0003-6402-5397

У статті здійснено наукове дослідження повноважень Національної поліції України щодо здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, як важливого інструменту забезпечення публічної безпеки та профілактики рецидивної злочинності. Проаналізовано нормативно-правові засади здійснення адміністративного нагляду, зокрема положення спеціального законодавства та суміжних правових актів. Особливу увагу приділено розкриттю змісту організаційних, контрольних, превентивних та юрисдикційних повноважень поліції у цій сфері. Досліджено сучасні підходи до розуміння адміністративного нагляду як превентивного заходу, що не має карального характеру, а спрямований на забезпечення належної поведінки осіб після звільнення.

На основі аналізу судової практики, зокрема правових позицій Верховного Суду, визначено ключові підходи до застосування адміністративного нагляду, включаючи принципи індивідуалізації обмежень, пропорційності втручання у права людини та обґрунтованості рішень щодо встановлення і продовження нагляду. Виявлено проблеми правозастосування, серед яких недосконалість законодавства, формальний підхід до здійснення контролю та недостатній рівень взаємодії між суб'єктами профілактичної діяльності. Запропоновано напрями вдосконалення правового регулювання та практики реалізації повноважень поліції, з урахуванням європейських стандартів захисту прав людини.

Ключові слова: адміністративний нагляд, Національна поліція, превентивна діяльність, рецидивна злочинність, судова практика, права людини, пробація, цифровізація адміністративних процедур, інформаційні технології.

The article provides a comprehensive scientific analysis of the powers of the National Police of Ukraine in the field of administrative supervision over persons released from places of imprisonment as an important instrument for ensuring public safety and preventing recidivism. The study examines the legal framework governing administrative supervision, including relevant national legislation and related regulatory acts. Particular attention is paid to the content and structure of police powers, which are classified into organizational, supervisory, preventive, and jurisdictional functions. The article emphasizes the modern understanding of administrative supervision as a preventive rather than punitive measure aimed at ensuring lawful behavior and facilitating the social reintegration of formerly convicted persons.

Based on the analysis of judicial practice, especially the case law of the Supreme Court, the author identifies key legal positions regarding the application of administrative supervision. These include the principles of proportionality, individualization of restrictions, and the requirement for proper justification of decisions related to the establishment and extension of supervision.

The article also highlights existing challenges in law enforcement practice, such as legislative gaps, formal approaches to supervision, and insufficient interagency cooperation. The author proposes directions for improving legal regulation and enhancing the effectiveness of police activities in this area, taking into account European human rights standards.

Key words: administrative supervision, police powers, prevention, recidivism, Supreme Court, human rights.

Постановка проблеми. В умовах сучасного розвитку правової системи України, а також з урахуванням викликів, пов'язаних із воєнним станом, соціально-економічною нестабільністю та зростанням рівня криміногенних ризиків, особливого значення набуває проблема забезпечення ефективного контролю за поведінкою осіб, звільнених з місць позбавлення волі. Зазначена категорія осіб характеризується підвищеним рівнем соціальної вразливості, труднощами ресоціалізації та, у багатьох випадках, схильністю до повторного вчинення правопорушень. Це обумовлює необхідність застосування спеціальних превентивних заходів, одним із яких є адміністративний нагляд.

Водночас адміністративний нагляд як правовий інститут має подвійний характер: з одного боку, він спрямований на забезпечення публічної безпеки, а з іншого – пов'язаний із обмеженням конституційних прав і свобод людини, зокрема права на свободу пересування, приватність та недоторканість житла. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває питання визначення чітких меж повноважень органів Національної поліції України при здійсненні такого нагляду.

Практика застосування законодавства свідчить про наявність низки проблем, серед яких: недосконалість чинного законодавства щодо здійснення адміністративного нагляду, формалізм у діяльності поліції, недостатній рівень індивідуалізації обмежень, а також ризики порушення принципу пропорційності втручання у права людини. Значну роль у вирішенні цих проблем відіграє судова практика, насамперед правові позиції Верховного Суду, які формують стандарти правозастосування у цій сфері. Крім того, в умовах воєнного стану в Україні, реформування правоохоронної системи та впровадження європейських стандартів діяльності поліції постає необхідність переосмислення змісту та напрямів реалізації адміністративного нагляду, зокрема з акцентом на превентивну та соціально-адаптаційну функції.

Таким чином, актуальність теми дослідження обумовлена потребою комплексного аналізу повноважень поліції щодо здійснення адміністративного нагляду, виявлення проблем правозастосування та розроблення науково обґрунтованих пропозицій щодо їх вирішення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика адміністративного нагляду була предметом дослідження багатьох українських науковців, серед яких: О. М. Бандурка, Ю.П. Битяк, В.М. Гарашук, І.П. Голосніченко, А.В.Денисова, О.В. Джафарова, С.В. Ківалов, С.А. Комісаров, В. К. Колпаков, А.Т. Комзюк, О. В. Кузьменко, М.Ю. Марченко, Д.М. Сокурєнка, Д.П. Цвігун, Х.П. Ярмачі, В.Х. Ярмачі та ін. Науковці розглядають адміністративний нагляд як форму контрольно-наглядової, превентивної діяльності держави, однак питання повноважень поліції та проблем її діяльності у цій сфері, потребує подальшого дослідження з урахуванням сучасних умов реформування правоохоронної системи.

Метою статті є дослідження змісту, обсягу та особливостей реалізації повноважень поліції щодо здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, виявлення проблемних питань у цій сфері, а також формулювання пропозицій щодо вдосконалення правового регулювання цієї діяльності.

Виклад основного матеріалу. Адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі, в сучасних умовах розвитку української державності набуває особливого значення як один із ключових інструментів забезпечення публічної безпеки, профілактики правопорушень та реалізації державної політики у сфері протидії рецидивній злочинності. Зазначений інститут функціонує на перетині адміністративного, кримінального та кримінально-виконавчого права, що зумовлює його комплексний характер та потребує системного наукового осмислення. Його правове регулювання здійснюється насамперед Законом України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі» [1], який у чинній редакції враховує сучасні виклики, зокрема пов'язані з умовами воєнного стану. Відповідно до законодавчого визначення, адміністративний нагляд є системою тимчасових примусових профілактичних заходів спостереження і контролю за поведінкою окремих осіб, що здійснюється органами Національної поліції та службою пробації.

У науковій літературі адміністративний нагляд розглядається як різновид контрольно-наглядової діяльності держави, що має превентивну спрямованість і здійснюється з метою недопущення вчинення нових правопорушень особами, які вже перебували у сфері кримінально-правового впливу. З одного боку, адміністративний нагляд поліції є засобом адміністративного впливу, видом її виконавчо-розпорядчої діяльності, а з іншого, – засобом забезпечення режиму законності в діяльності поліції. Нагляд забезпечує охорону відповідних суспільних відносин і матеріальних цінностей, причому не тільки від правопорушень, але й від протиправних дій і стихійних явищ. Суб'єкти наглядової діяльності зобов'язані піклуватися насамперед про те, щоб не допустити, запобігти настанню шкідливих наслідків, виявити обставини, що можуть бути їх причиною, і вжити певних заходів для усунення виявлених відхилень. Іншими словами, на першому плані – попередження, припинення, щоб не допустити настання шкоди, а на другому – застосування поліцейських заходів для загальної та індивідуальної превенції правопорушень у майбутньому [2].

Сутність адміністративного нагляду полягає у встановленні спеціального правового режиму для окремої категорії осіб, який передбачає обмеження їх прав та свобод у межах, визначених законом, з метою забезпечення публічної безпеки. При цьому важливо зазначити, що такі обмеження не мають карального характеру, а спрямовані виключно на профілактику правопорушень і мають тимчасовий характер. У наукових дослідженнях підкреслюється, що адміністративний нагляд за своєю природою є близьким до соціального контролю, однак відрізняється наявністю державно-владного примусу та чітко визначених процедур реалізації [3].

Категорії осіб, щодо яких може встановлюватися адміністративний нагляд, визначені законодавством і мають

чітко окреслений характер. До них належать такі категорії повнолітніх осіб: засуджених до позбавлення волі за тяжкі, особливо тяжкі злочини або засуджених два і більше разів до позбавлення волі за умисні злочини, якщо під час відбування покарання їх поведінка свідчила, що вони вперто не бажають стати на шлях виправлення і залишаються небезпечними для суспільства; засуджених до позбавлення волі за тяжкі, особливо тяжкі злочини або засуджених два і більше разів до позбавлення волі за умисні злочини, якщо вони після відбування покарання або умовно-дострокового звільнення від відбування покарання, незважаючи на попередження органів Національної поліції, систематично порушують громадський порядок і права інших громадян, вчиняють інші правопорушення; засуджених до позбавлення волі за один із злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів; засуджених до позбавлення волі за злочин проти статевої свободи та статевої недоторканості малолітньої особи; засуджених до довічного позбавлення волі; звільнених умовно-достроково від відбування покарання на підставі, визначеній статтею 81¹ Кримінального кодексу України. Адміністративний нагляд стосовно цих осіб здійснюється виключно в порядку, визначеному статтею 7¹ Закону України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі», а саме – командиром військової частини, в якій особа проходить військову службу. При цьому такі особи, стосовно яких встановлено адміністративний нагляд, беруться у військовій частині на окремий облік [1]. Але такий порядок здійснення адміністративного нагляду нами не розглядається, оскільки не є предметом нашого дослідження.

Викладене свідчить про індивідуалізований характер адміністративного нагляду, який базується на оцінці ризиків повторного правопорушення. У сучасних умовах також спостерігається тенденція до розширення підстав для встановлення нагляду з урахуванням нових криміногенних факторів, що підтверджується змінами до законодавства.

Адміністративна процедура встановлення адміністративного нагляду має чітко регламентований характер і включає декілька послідовних стадій. Вона розпочинається з ініціювання питання про встановлення нагляду, яке може здійснюватися адміністрацією установ виконання покарань або органами Національної поліції. На цій стадії формується пакет документів, що містить характеристику особи, дані про її поведінку, а також інформацію, яка свідчить про необхідність встановлення нагляду. Важливим елементом є оцінка ризику повторного вчинення правопорушень, яка фактично визначає доцільність застосування такого заходу.

Рішення про встановлення адміністративного нагляду приймається судом, що забезпечує дотримання принципів законності, обґрунтованості та пропорційності обмежень прав особи. Суд визначає строк нагляду, який, як правило, становить від одного до двох років, а також конкретні обмеження та обов'язки, які покладаються на піднаглядну особу. Такий підхід відповідає загальним принципам адміністративного процесу, зокрема принципу індивідуалізації адміністративного впливу.

Зміст адміністративного нагляду розкривається через систему обмежень та обов'язків, які застосовуються до піднаглядної особи. До них належать заборона перебування у певних місцях, обмеження часу перебування поза місцем проживання, заборона виїзду за межі визначеної території без дозволу поліції, а також обов'язок періодичної реєстрації в територіальних органах поліції. Водночас піднаглядні особи зобов'язані дотримуватися громадського порядку, повідомляти органи поліції про зміну місця проживання чи роботи та виконувати інші вимоги, встановлені судом. Така система обмежень має комплексний характер і спрямована на забезпечення постійного контролю за поведінкою особи.

Адміністративна процедура здійснення нагляду органами Національної поліції характеризується поєднанням

організаційних та правозастосовних елементів. Після встановлення нагляду особа ставиться на облік у відповідному підрозділі поліції, де формується наглядова справа. Надалі здійснюється систематичний контроль за поведінкою піднаглядної особи, який включає перевірки за місцем проживання, проведення профілактичних бесід, виклики до підрозділів поліції та інші заходи превентивного характеру. Як зазначається у наукових дослідженнях, адміністративний нагляд, як вид превентивної діяльності Національної поліції – універсальним напрямом процедурно регламентованої профілактичної діяльності уповноважених підрозділів та посадових осіб поліції, у встановлених законодавством формах, що покликаний забезпечити безперервний вплив на невизначене коло піднаглядних суб'єктів адміністративного нагляду з метою забезпечення належного рівня правопорядку, результатом якої є оцінка правомірності їх поведінки та запобігання можливим негативним наслідкам [4].

Особливе значення у здійсненні адміністративного нагляду має взаємодія підрозділів Національної поліції. У сучасних умовах діяльність поліції характеризується функціональною диференціацією, що зумовлює необхідність координації дій різних служб. Підрозділи превентивної діяльності, кримінальної поліції, патрульної поліції та дільничні офіцери поліції та поліцейські офіцери громад виконують взаємопов'язані функції, спрямовані на забезпечення контролю за піднаглядними особами. Взаємодія між ними здійснюється шляхом обміну інформацією, проведення спільних заходів та координації діяльності. Дільничний офіцер поліції та поліцейській офіцер громади відіграють ключову роль у реалізації адміністративного нагляду, оскільки саме вони здійснюють безпосередній контакт із піднаглядною особою, контролюють її поведінку та проводять профілактичну роботу. Водночас кримінальна поліція забезпечує оперативний супровід, зокрема у випадках, коли існує ризик вчинення нових злочинів, а патрульна поліція здійснює контроль у публічних місцях, за дотриманням піднаглядними встановлених відносно них обмежень. Такий розподіл функцій дозволяє забезпечити комплексний підхід до здійснення адміністративного нагляду.

Важливим аспектом є також міжвідомча взаємодія, яка включає співпрацю поліції з органами пробації, місцевого самоврядування та соціальними службами. У науковій літературі наголошується, що ефективність профілактики рецидивної злочинності значною мірою залежить від комплексного підходу, який поєднує контрольні та соціально-адаптаційні заходи [5]. Саме тому адміністративний нагляд не повинен обмежуватися лише функціями контролю, а має включати заходи, спрямовані на соціальну інтеграцію особи.

Разом із тим практика реалізації адміністративного нагляду виявляє низку проблем, серед яких варто виділити недостатній рівень координації між підрозділами поліції, формальний підхід до профілактичної роботи, перевантаженість дільничних офіцерів та недосконалість інформаційного забезпечення. У сучасних умовах також актуалізується проблема цифровізації адміністративних процедур, що пов'язано з необхідністю впровадження сучасних інформаційних технологій у діяльність правоохоронних органів.

У наукових дослідженнях останніх років підкреслюється необхідність удосконалення адміністративно-правового механізму нагляду шляхом підвищення ефективності інформаційного обміну, запровадження електронних реєстрів піднаглядних осіб та використання аналітичних інструментів для оцінки ризиків. Крім того, важливим напрямом є підвищення рівня професійної підготовки працівників поліції, що здійснюють адміністративний нагляд, а також удосконалення нормативно-правової бази з урахуванням європейських стандартів [6].

Окремої уваги заслуговує аналіз сучасного стану правового регулювання повноважень поліції щодо здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, який також потребує вдосконалення.

Так, у ст. 23 закону України Про Національну поліцію [7] визначені основні повноваження поліції, але нажалі, серед них немає жодної згадки про здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі. Враховуючи, що поліція є основним суб'єктом здійснення адміністративного нагляду, то її повноваження у цій сфері обов'язково мали б бути визначені на законодавчому рівні. Крім цього, у п. 10. ст. 31 закону України «Про Національну поліцію», лише зазначається, що поліція може застосовувати такий превентивний захід як «перевірка дотримання обмежень, установлених законом стосовно осіб, які перебувають під адміністративним наглядом, та інших категорій осіб», але без визначення повноважень щодо такої перевірки, хоча іншим десятию превентивним поліцейським заходам, присвячені окремі норми цього Закону (ст. 32–41).

З цього приводу науковцями вже висловлювалися думки, що «такий стан справ потребує виправлення шляхом внесення відповідних змін до положень вищенаведеного нормативно-правового акту. Зокрема, ч. 1 ст. 23 Закону України «Про Національну поліцію» повинна бути доповнена п. 31 словами наступного змісту: «31) на підставах і в порядку, передбачених законом, здійснює адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі». Окрім цього, Закон України «Про Національну поліцію» слід доповнити ст. 39-1, у якій вказати на спеціальний нормативно-правовий акт, на підставі якого поліція здійснює адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі, тобто за способом викладення нормативного матеріалу зробити її бланкетною [8]. З цього приводу цікавим є той факт, що на рівні підзаконного нормативно-правового регулювання, яким є «Положення Про Національну поліцію», у п. 3. серед інших основних завданнями поліції визначено, що поліція «бере участь у межах повноважень, передбачених законом, у здійсненні заходів, спрямованих на соціальну адаптацію осіб, які звільнилися з місць позбавлення волі (п.п.24) та здійснює адміністративний нагляд відповідно до закону (п.п.24¹)» [9].

Окремі повноваження поліції щодо здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі врегульовані Кодексом України про адміністративні правопорушення [10]. Так, статтею 187 зазначеного Кодексу передбачено адміністративну відповідальність за порушення правил адміністративного нагляду, а ст. 255 визначає повноваження посадових осіб Національної поліції складати протоколи про адміністративні правопорушення, пов'язані з порушенням правил адміністративного нагляду. Щодо необхідності належного виконання працівниками поліції своїх обов'язків в частині оформлення протоколів про адміністративні правопорушення та інших матеріалів справи про порушення правил адміністративного нагляду, заслугове на увагу права позиція Пленуму Верховного Суду України «Про практику застосування судами України законодавства у справах про порушення правил адміністративного нагляду» [11]. Так, у п.7. Постанови звертається увага на те, що адміністративна відповідальність за ст.187 КпАП, настає лише за порушення правил, викладених у ст.9 Закону, або встановлених піднаглядному обмежень з числа перелічених у ст.10 Закону. При цьому слід враховувати, що піднаглядний може бути притягнутий до відповідальності тільки за порушення, допущені після оголошення йому постанови про встановлення чи продовження адміністративного нагляду і в межах строку, на який він встановлений, а суди у свою чергу повинні перевіряти обґрунтованість притягнення піднаглядного до адміністративної відповідальності за кожне порушення правил адміністративного нагляду. Отже, для підвищення ефективності адміністративної відповідальності за порушення правил адміністративного нагляду, доцільно не тільки удосконалити законодавство, а й мінімізувати факти формального ставлення поліцейських до документування таких порушень, підвищити їх рівень підготовки тощо.

правового акту у цій сфері, який би відповідав реаліям сьогодення. Справа в тому, що на сьогодні є чинною Інструкція про організацію здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, що затверджена спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України та Державного департаменту України з питань виконання покарань від 4 листопада 2003 року № 1303/203 [12], до змісту якої не було внесено жодних змін та доповнень, а відтак її положення стосуються міліції, органів внутрішніх справ, дільничних інспекторів міліції, патрульно-постових міліціонерів та працівників Державного департаменту з питань виконання покарань, якого вже тривалий час не існує. Зрозуміло, що така застаріла редакція Інструкції не може виконувати роль спеціального нормативно-правового акту з питань організації здійснення поліцією адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі і підлягає скасуванню, але нагомість має бути розроблений і прийнятий новий відомчий акт МВС України, скажімо наказ.

Провідна роль щодо здійснення адміністративного нагляду відводиться дільничним офіцерам поліції та поліцейським офіцерам громад, як одним із основних суб'єктів здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі. Нажаль, Інструкція з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад, що затверджена наказом Міністерства внутрішніх справ України від 28 липня 2017 року № 650 [13] лише вказує, що до основних напрямів діяльності ДОП та ПОГ належить участь у межах повноважень, передбачених законодавством, здійснювати заходи, спрямовані на соціальну адаптацію осіб, які звільнилися з установ виконання покарань, а серед прав – здійснювати заходи з контролю за дотриманням обмежень, установлених Законом України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі». Розділ V зазначеної Інструкції у загальних рисах регламентує організацію роботи ДОП та ПОГ з особами, звільненими з місць позбавлення волі, які відбували покарання за умисний злочин і в яких судимість не знято або не погашено в установленому законодавством порядку. Так, ДОП та ПОГ в установленому порядку ініціюють установлення адміністративного нагляду щодо осіб, звільнених із місць позбавлення волі, які за ознаками судимості підпадають під дію Закону України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі» та на під-

ставі аналізу додержання раніше судимими особами встановлених судом обмежень, визначених Законом України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі» подають керівнику ТВП пропозиції щодо продовження адміністративного нагляду.

Враховуючи вищевикладене та спираючись на проведений аналіз нормативних та літературних джерел є підстави стверджувати, що повноваження поліції у сфері адміністративного нагляду можна поділити на кілька груп: *організаційні* (здійснення постановки осіб на облік, ведення відповідних реєстрів, організація індивідуальної профілактичної роботи); *контрольні* (перевірка місця проживання піднаглядних осіб, контроль за дотриманням встановлених за рішенням суду обмежень, здійснення перевірок за місцем роботи); *превентивні* (проведення профілактичних бесід, виявлення причин і умов вчинення правопорушень, взаємодія з іншими органами щодо соціальної адаптації осіб) *юрисдикційні* (складання протоколів про адміністративні правопорушення, ініціювання притягнення до відповідальності, надання матеріалів до суду щодо продовження або посилення адміністративного нагляду).

Висновки. Таким чином, адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі, є важливим елементом системи забезпечення публічної безпеки, який поєднує контрольні та профілактичні функції. Його ефективність залежить від чіткості адміністративної процедури, належного правового регулювання та ефективної взаємодії підрозділів поліції. Повноваження поліції у цій сфері мають комплексний характер і включають організаційні, контрольні, превентивні та юрисдикційні функції.

Водночас існує низка проблем, що потребують вирішення: вдосконалення законодавчої бази; підвищення ефективності правозастосування; цифровізація адміністративних процедур; впровадження сучасних інформаційних технологій у діяльність правоохоронних органів.

Подальший розвиток цього інституту має бути спрямований на забезпечення балансу між інтересами суспільства та правами людини, а також на інтеграцію сучасних підходів до профілактики правопорушень. Судова практика Верховного Суду відіграє ключову роль у формуванні єдиного підходу до застосування законодавства про адміністративний нагляд. Реалізація запропонованих заходів сприятиме підвищенню рівня безпеки в суспільстві та зниженню рівня рецидивної злочинності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі : Закон України від 01 грудня 1994 р. № 264/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/264/94-вр>
2. Адміністративна діяльність органів поліції України : підручник / О. І. Безпалова, О. В. Джафарова, В. А. Троян та ін. ; за заг. ред. і передм. В. В. Сокурєнка ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2017. 432 с. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/2508>
3. Бандурка О. М. Адміністративна діяльність поліції в Україні : монографія. Харків : Харківський національний університет внутрішніх справ, 2021. 408 с.
4. Марченко М. Ю. Превентивні заходи Національної поліції як суб'єкта адміністративного нагляду. *Наукові записки. Серія: Право*. Випуск 10. Спецвипуск. 2021. С.49–53. URL: https://cusu.edu.ua/images/nauk_zapiski/pravo/10_spec_2021/10_2021_49-53.pdf
5. Назар Т. Я. Адміністративно-правове забезпечення взаємодії підрозділів Національної поліції України та центрів соціальних служб у профілактиці правопорушень : монографія. Львів : СПОЛОМ, 2021. 196 с. URL: https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/123456789/0/40666/1/%D0%9C%D0%9E%D0%9D%D0%9E%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%A4%D0%86%D0%AF%20%D0%9D%D0%B0%D0%B7%0%B0%D1%80_%D0%A2.%D0%AF_.pdf
6. Ю. О. Левченко., В. О. Іващенко. *Форми адміністративного нагляду, здійснюваного органами Національної поліції. Аналітично-порівняльне правознавство*. Том 2. № 3. 2025. С.149-153. URL: <https://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/334063/322967>
7. Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
8. В. Пчелін. *Правові засади здійснення поліцією адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі. Публічне право* № 1 (41). 2021. С.199-205. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/e6ca838b-9add-4197-a1ab-20c7a664e618/content>
9. Про затвердження Положення про Національну поліцію : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 877. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-2015-%D0%BF>
10. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон Української РСР від 07.12.1984 р. № 8073-X. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
11. Про практику застосування судами України законодавства у справах про порушення правил адміністративного нагляду: Постанова Пленуму Верховного Суду України №3 від 28 березня 1986 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0003700-86#Text>
12. Про затвердження Інструкції про організацію здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі : наказ Міністерства внутрішніх справ України, Державного департаменту України з питань виконання покарань від 04.11.2003 № 1303/203. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0046-04#Text>
13. Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад : наказ МВС України від 28.07.2017 № 650. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1041-17#Text>

Дата першого надходження рукопису до видання: 07.11.2025
Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 13.12.2025
Дата публікації: 31.12.2025